

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2016 m. gruodžio 21 d.¹

Byla C-17/16

**Oussama El Dakkak,
Intercontinental SARL
prieš
Administration des douanes et droits indirects**

(Cour de cassation (Kasacinis teismas, Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Grynųjų pinigų, įvežamų į Europos Sąjungą ar išvežamų iš jos, kontrolė — Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 — 3 straipsnio 1 dalis — Deklaravimo pareigos taikymo sritis — Valstybės narės oro uosto tarptautinio tranzito zona“

I – Įžanga

Šioje byloje *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1889/2005 dėl grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės² 3 straipsnio 1 dalies ir Reglamento (EB) Nr. 562/2006, nustatančio taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas)³, 4 straipsnio 1 dalies išaiškinimu.

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Oussama El Dakkak, bendrovės *Intercontinental SARL* ir *Administration des douanes et droits indirects* (Muitų ir netiesioginių mokesčių administravimo institucija, Prancūzija) ginčą dėl minėto asmens ir minėtos bendrovės prašymų atlyginti žalą, kurią jie patyrė dėl to, kad ši institucija konfiskavo grynųjų pinigų sumas, kurias O. El Dakkak gabenavo per *Roissy-Charles-de-Gaulle* (Prancūzija) oro uostą, nes jis nedeklaravo šių sumų.

Esminis šios bylos klausimas yra tas, ar Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga, kad „bet kuris fizinis asmuo, atvykstantis į [Europos Sąjungą] ar išvykstantis iš jos ir gabenantis grynuosius pinigus, kurių vertė ne mažesnė kaip 10 000 EUR“, turi deklaruoti gabenamą sumą kompetentingoms atvykimo ar išvykimo valstybės narės institucijoms, taip pat taikomas iš trečiosios šalies atskridusiems keleiviams, kurie, išlipę iš orlaivio, lieka valstybės narės oro uosto tarptautinio tranzito zonoje, kad persėstų į orlaivį, skrendantį į kitą trečiąją šalį.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 309, 2005, p. 9.

3 — OL L 105, 2006, p. 1. 2016 m. balandžio 11 d. šis reglamentas buvo panaikintas ir pakeistas 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016, p. 1).

II – Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

Intercontinental pavedė O. El Dakkak lėktuvu nuskraidinti Jungtinių Amerikos Valstijų dolerius (USD) iš Kotonu (Beninas) į Beirutą (Libanas) tranzitu per *Roissy-Charles-de-Gaulle* oro uostą⁴.

Kai 2010 m. gruodžio 9 d. O. El Dakkak tranzitu vyko per minėtą oro uostą, jį kaip vieną iš keleivių, skrendančių į Beirutą, patikrino muitinės inspektoriai. Iš bylos medžiagos matyti, kad per šį patikrinimą O. El Dakkak deklaravo grynuosius pinigus ir pateikė Benino muitinėje parengtą deklaraciją. Muitinės inspektoriai sulaikė O. El Dakkak ir suskaičiavę grynuosius pinigus konstatavo, kad jis su savimi turėjo 1 607 650 USD ir 3 900 EUR⁵.

O. El Dakkak buvo sulaikytas muitinėje, vėliau pristatytas ikiteisminio tyrimo teisėjui dėl Muitų kodekso (*Code des douanes*) 464 straipsnyje⁶ numatytos deklaravimo pareigos neįvykdymo ir pinigų plovimo. Remiantis Muitų kodekso 465 straipsnio II dalimi⁷ jo gabentos sumos buvo konfiskuotos, vėliau *Administration des douanes et droits indirects* jas užplombavo.

2011 m. gegužės 11 d. sprendimu *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija) ikiteisminio tyrimo kolegija dėl pažeidimo panaikino visą procedūrą ir nurodė grąžinti užplombuotus pinigus. Iš bylos medžiagos matyti, kad ši procedūra buvo panaikinta, nes sulaikytas O. El Dakkak buvo laikomas muitinėje 7 val. ir 45 min. be jokio teisinio pagrindo, nors jo nebuvo būtina tiek laikyti, kad ši pradinė procedūra buvo neteisėta, o dėl jos panaikinimo reikėjo panaikinti ir visus paskesnius aktus, kuriuos būtina reikėjo priimti per šią procedūrą.

2012 m. balandžio 2 d. e. laiške kompetentinga institucija nurodė O. El Dakkak, kad grąžins konfiskuotus eurus ir į eurus konvertuotus JAV dolerius, proporcingai atskaičiavusi administravimo išlaidas.

O. El Dakkak ir *Intercontinental* kreipėsi į One su Bua (Prancūzija) pirmosios instancijos teismą, o vėliau – į *Cour d'appel de Paris*, prašydami atlyginti žalą ir teigdami, kad *Administration des douanes et droits indirects* neturėjo pagrindo remtis O. El Dakkak deklaravimo pareigos pažeidimu, nes jam ši pareiga nebuvo taikoma.

Iš bylos medžiagos matyti, jog O. El Dakkak *Cour d'appel de Paris* teigė, kad Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalyje numatyta deklaravimo pareiga ir Prancūzijos teisės aktų nuostatos, kuriomis ši nuostata perkeliama į nacionalinę teisę, taikoma tik Sąjungos išorės sienas kertantiems asmenims. Remdamasis Reglamento Nr. 562/2006 4 straipsnio tekstu, O. El Dakkak teigė, kad Sąjungos išorės siena kertama tik jei asmuo atvyksta prie sienos perėjimo punkto ir kerta jį, o kadangi Prancūzijos deklaruotas sienos perėjimo punktas, susijęs su *Roissy-Charles-de-Gaulle* oro uostu, yra prie tarptautinio tranzito zonos išėjimo, šioje zonoje esantis asmuo niekada nekerta šio sienos perėjimo punkto ir todėl niekada neatsiduria Sąjungos teritorijoje.

4 — Iš bylos medžiagos matyti, kad pinigai buvo vežami siekiant atsiskaityti su bendrovės *Intercontinental*, kurios specializacija – prekyba automobiliais, tiekėju.

5 — *Administration des douanes et des droits indirects* pastabose dėl O. El Dakkak kasacinio skundo, taip pat Prancūzijos vyriausybė Teisingumo Teisme pateiktose rašytinėse pastabose nurodo, kad O. El Dakkak Benine pateiktoje deklaracijoje buvo deklaruota tik 983 000 USD suma.

6 — Šis straipsnis (pagrindinės bylos faktinių aplinkybių metu galiojusi redakcija) buvo suformuluotas taip: „Fiziniai asmenys, kurie į Europos Sąjungos valstybę narę arba iš Europos Sąjungos valstybės narės įveža pinigus, akcijas ar kitus vertybinius popierius netarpininkaujant kredito įstaigai ar Pinigų ir finansų kodekso L. 518-1 straipsnyje nurodytai tarnybai, turi juos deklaruoti <...> nustatytais sąlygomis“. Pagal R152-6 straipsnio I dalies pirmą pastraipą „fiziniai asmenys savo ar kito asmens vardu pateikia Reglamento <...> Nr. 1889/2005 <...> 3 straipsnyje numatytą deklaraciją ir <...> raštu deklaruoja į Europos Sąjungos valstybę narę arba iš Europos Sąjungos valstybės narės įvežamus pinigus, akcijas ar kitus vertybinius popierius muitinės įstaigai ne vėliau kaip atvykimo į Europos Sąjungą metu, išvykdami iš jos arba vykdami tranzitu į kitą Europos Sąjungos valstybę narę ar iš jos“.

7 — Pagrindinės bylos faktinių aplinkybių laikotarpiu galiojusios redakcijos Muitinės kodekso 465 straipsnio I dalyje buvo numatyta, kad „už Reglamento <...> Nr. 1889/2005 <...> 464 straipsnyje nustatytų deklaravimo įpareigojimų pažeidimą baudžiama bauda, kurios dydis – ketvirtadalis sumos, su kuria yra susijęs pažeidimas ar pasikėsinimas padaryti pažeidimą“. Pagal šio straipsnio II dalį, „jeigu muitinės inspektoriai konstatuoja šio straipsnio I dalyje nurodytą pažeidimą, jie konfiskuoja visą sumą, su kuria yra susijęs pažeidimas ar pasikėsinimas padaryti pažeidimą, trims mėnesiams ir šis terminas gali būti pratęstas <...>, tačiau iš viso neturi viršyti šešių mėnesių“.

2014 m. kovo 25 d. sprendimu *Cour d'appel de Paris* atmetė O. El Dakkak ieškinį šiuo aspektu, todėl jis padavė kasacinį skundą.

Šiomis aplinkybėmis *Cour de cassation* (Prancūzija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 562/2006 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad trečiosios šalies pilietis, esantis oro uosto tarptautinio tranzito zonoje, neturi Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalyje numatytos pareigos deklaruoti, ar vis dėlto šis pilietis tokią pareigą turi, kadangi kirto [Sąjungos] išorės sieną viename iš sienos perėjimo punktų, kaip numatyta Reglamento Nr. 562/2006 4 straipsnio 1 dalyje?“

III – Analizė

Prejudiciniu klausimu *Cour de cassation* (Prancūzija) iš esmės siekia išsiaiškinti, ar keleivis, esantis valstybės narės oro uosto tarptautinio tranzito zonoje, t. y. zonoje, kuri tęsiasi nuo išlaipinimo ir įlaipinimo punktų iki sienos perėjimo punktų, kuriuose atliekama migracijos ir muitų kontrolė, išlipęs iš orlaivio, skridusio iš trečiosios šalies, ir prieš įlipdamas į orlaivį, skrisiantį į kitą trečiąją šalį, kerta Sąjungos išorės sieną, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 562/2006, ir todėl jam taikoma Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalyje numatyta deklaravimo pareiga.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, kad sąvoką „atvykimas į Sąjungą“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalį, reikia aiškinti atsizvelgiant į Reglamento Nr. 562/2006 4 straipsnio 1 dalyje esančią sąvoką „sienų kirtimas“.

Kaip ir Prancūzijos vyriausybė, laikausi nuomonės, kad ši prielaida yra klaidinga.

Reglamentas Nr. 562/2006 buvo priimtas remiantis EB sutarties 62 straipsniu, visų pirma remiantis jo 1 dalimi ir 2 dalies a punktu, pagal kurį Europos Sąjungos Taryba įgaliojama nustatyti priemonės, skirtas, viena vertus, užtikrinti, kad nebus jokios asmenų kontrolės jiems kertant Sąjungos vidaus sienas, ir, kita vertus, nustatyti normas ir tvarką, kurios privaloma laikytis tikrinant valstybių narių išorės sienas kertančius asmenis. Tačiau Reglamentas Nr. 1889/2005 buvo priimtas remiantis EB 95 straipsniu, kuriuo numatytos priemonės, susijusios su valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, kuriomis siekiama vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo, derinimu, ir remiantis EB 135 straipsniu, susijusiu su muitinių bendradarbiavimu.

Nors abiem šiais teisės aktais padedama siekti to paties EB 14 straipsnyje įtvirtinto tikslo, t. y. sukurti vidaus sienų neturinčią erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas, jais, atsizvelgiant į atitinkamą šių teisės aktų teisinį pagrindą, siekiama dviejų skirtingų tikslų ir siekių, nes pirmuoju teisės aktu apibrėžiamos bendros taisyklės, susijusios su atvejais, kai asmenys kerta sienas, skirtos konsoliduoti ir išplėtoti Šengeno *acquis*⁸, o antruoju teisės aktu nustatoma grynųjų pinigų, įvežamų į Sąjungą ar išvežamų iš jos, kontrolės sistema siekiant papildyti Direktyvą 91/308 dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos naudojimo pinigų plovimui⁹.

8 — Žr., be kita ko, Reglamento Nr. 562/2006 3, 4 ir 5 konstatuojamąsias dalis.

9 — OL L 166, 1991, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 153. Ši direktyva buvo panaikinta 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui (OL L 309, 2005, p. 15), kuri savo ruožtu buvo pakeista 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015, p. 73).

Taigi Reglamente Nr. 1889/2005 esančių sąvokų nereikia aiškinti atsižvelgiant į Reglamente Nr. 562/2006 pateiktas sąvokas. Todėl Teisingumo Teismas šioje byloje neprivalo priimti sprendimo dėl sąvokos „sienų kirtimas“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 562/2006, išaiškinimo.

Iš to darytina išvada, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą reikia performuluoti taip, kad juo iš esmės siekiama sužinoti, ar Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalyje numatyta deklaravimo pareiga pagrindinės bylos aplinkybėmis taip pat taikoma trečiosios šalies piliečiui, ir išaiškinti sąvoką „atvykimas į Sąjungą“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, remiantis jos tekstu, struktūra ir sistema, taip pat akto, kuriame yra ši nuostata, sistema ir tikslais.

Atsižvelgiant vien į įprastą šioje nuostatoje vartojamų sąvokų reikšmę atrodytų, jog minėta sąvoka reiškia tai, kad fizinis asmuo iš Sąjungos erdvei nepriklausančios teritorijos persikelia į Sąjungai priklausančią teritoriją.

Kadangi šioje byloje laikytina, kad Sąjungos erdvę apibrėžia teritorinė sutarčių taikymo sritis, kuri apibrėžta ESS 52 straipsnyje ir SESV 355 straipsnyje¹⁰, šis persikėlimas laikomas įvykiu, kai minėtas asmuo fiziškai kerta geografinę valstybės narės sieną ir patenka į jos teritoriją, kuriai taikomos sutartys. Remiantis šiuo aiškinimu toks asmuo, kuris, kaip O. El Dakkak, išlipęs iš orlaivio, atvykusio iš trečiosios šalies, atsiduria valstybės narės teritorijoje esančioje oro uosto tarptautinio tranzito zonoje (kaip patikslinta pirmiau) ir lieka joje, kol yra įlaipinamas į orlaivį skristi į trečiąją šalį, turi būti laikomas atvykusiu į Sąjungą, kaip tai suprantama pagal nagrinėjamą nuostatą, nors jis ir nekirto sienos perėjimo punkto.

Tačiau sąvoka „atvykimas į Sąjungą“ taip pat gali būti teisinė sąvoka, reiškianti ką kita nei geografinės sienos kirtimas. Kaip generalinis advokatas N. Fennelly nurodė savo išvados byloje *Komisija / Taryba* (C-170/96, EU:C:1998:43) 24 punkte, iš tiesų reikia skirti du sienos kirtimo aspektus. Pirmasis aspektas yra susijęs su fiziniu atvykimu į šalies teritoriją, nors nebūtinai kertamas sienos perėjimo punktas, o antrasis – su atvykimu į teritoriją teisine sienos perėjimo punkto kirtimo prasme.

Taigi galima manyti, kad valstybės narės geografinę sieną kirtęs asmuo atvyksta į Sąjungą tik tada, kai šiuo tikslu gauna leidimą, kai kerta sienos perėjimo punktą. Vadovaujantis šiuo aiškinimu, asmuo, kurio padėtis yra tokia kaip O. El Dakkak, negalėtų būti laikomas atvykusiu į Sąjungą, kaip tai suprantama pagal nagrinėjamą nuostatą.

Kuriuo iš šių dviejų aiškinimų reikėtų vadovautis?

Pirmąjį aiškinimą patvirtina ne tik Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalies formuluotė, bet ir tai, kad šiuo reglamentu oro uostų tranzito zonos nėra aiškiai neįtrauktos į šiame straipsnyje numatytos deklaravimo pareigos taikymo sritį.

Oro uostų tarptautinio tranzito zonos yra valstybės, kurioje šios zonos yra, teritorijos dalis ir net pripažinus, kad joms taikomas ypatingas teisinis statusas, tai nėra „neteisinės“ zonos ir joms taikoma minėtos valstybės teisinė ir administracinė kontrolė. Šiuo klausimu gali būti įdomu pažymėti, kad imigracijos srityje Prancūzijos Respublika kaip teisinę fikciją vadinamosioms laukimo zonoms¹¹, į

10 — Kaip Teisingumo Teismas patikslino 2015 m. gruodžio 15 d. Sprendime *Parlamentas ir Komisija / Taryba* (C-132/14–C-136/14, EU:C:2015:813, 75–77 punktai), nesant konkrečios nuostatos šiuo klausimu, antrinės teisės akto taikymo sritis turi būti nustatoma pagal ESS 52 ir SESV 355 straipsnius.

11 — Pagal Užsieniečių atvykimo ir gyvenimo šalyje ir prieglobsčio teisės kodekso (*Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* L 221-1 straipsnio pirmą pastraipą „<...> oro transportu į Prancūziją atvykęs užsienietis, kuriam neleidžiama patekti į Prancūzijos teritoriją arba kuris prašosi prieglobsčio, gali būti laikomas oro uoste esančioje <...> laukimo zonoje tiek laiko, kiek tai yra griežtai būtina jam išvykti, o jei šis asmuo prašo prieglobsčio, kad būtų patikrintas siekiant nustatyti, ar jo prašymas nėra akivaizdžiai nepagrįstas“.

kurias įeina oro uostų tarptautinio tranzito zonos, pripažįsta tam tikrą eksteritorialumo statusą¹². Tačiau, kaip pažymėjo *Cour de cassation*, tai neužkerta kelio tam, kad asmuo, atsidūręs vienoje iš šių zonų, faktiškai būtų laikomas esančiu Prancūzijos teritorijoje, ir tam, kad jam būtų taikomos Prancūzijos teisės nuostatos¹³.

Be to, kaip savo rašytinėse pastabose primena Prancūzijos vyriausybė, neeksteritorialų tarptautinio tranzito zonų pobūdį pažymėjo ir Europos Žmogaus Teisių Teismas byloje, kurioje priimtas 1996 m. birželio 25 d. Sprendimas *Amuur / Prancūzija* (ECLI:CE:ECHR:1996:0625)UD001977692, 52 punktą), kuriame minėtas teismas nagrinėjo, ar kelių prieglobsčio prašytojų iš Somalio „laikymas“ *Roissy Charles De Gaulle* oro uosto „laukimo zonoje“ atitiko 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 5 straipsnį. Be to, neeksteritorialiam minėtų tranzito zonų pobūdžiui šioje byloje pritaria ir Prancūzijos vyriausybė, kuri pabrėžia, kad *Roissy-Charles-De-Gaulle* oro uosto tarptautinio tranzito zona priklauso Prancūzijos teritorijai ir kad jai taikoma Prancūzijos ir Sąjungos teisė.

Pačiuose Reglamento Nr. 1889/2005 parengiamuosiuose darbuose mažai informacijos, kuria remiantis būtų galima išaiškinti šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje numatytos deklaravimo pareigos taikymo sritį.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pinigų plovimo prevencijos pasitelkiant muitinių bendradarbiavimą pasiūlymo (toliau – Reglamento pasiūlymas)¹⁴, iš pradžių grindžiamo tik EB 135 straipsniu, 1 straipsnyje buvo numatyta, kad deklaravimo pareiga taikoma kiekvienam fiziniam asmeniui, atvykstančiam į „Bendrijos muitų teritoriją“ ar išvykstančiam iš jos¹⁵, įskaitant šios teritorijos dalis, kuriose netaikoma Direktyva 91/308, kurią, kaip bus toliau nurodyta išsamiau, papildė Reglamentas Nr. 1889/2005. Pagal reglamento pasiūlymo 2 straipsnį „Bendrijos muitų teritorija“ šiame pasiūlyme laikoma Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92¹⁶ 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta valstybių narių teritorija.

Nuoroda į Sąjungos muitų teritoriją leidžia manyti, kad Komisija veikiau turėjo omenyje geografinį išorės sienų kirtimo aspektą ir kad reglamento pasiūlymu bent iš pradžių siekta apimti ir tuos atvejus, kai atitinkamas asmuo atvyksta į valstybėje narėje esančio oro uosto tarptautinio tranzito zoną. Ataskaitoje Tarybai, pridėtoje prie reglamento pasiūlymo¹⁷, Komisija taip pat patikslino, kad Sąjungos muitų teritorijoje ir teritorijos dalyse, kurioms netaikoma Direktyva 91/308, „grynųjų pinigų judėjimui iš esmės taikoma deklaravimo pareiga“.

12 — Užsieniečių atvykimo ir gyvenimo šalyje ir prieglobsčio teisės kodekso L 221-2 straipsnio pirmoje pastraipoje patikslinta, kad „laukimo zonos ribas nustato kompetentinga administracinė institucija. Ji apima teritoriją nuo išlaipinimo ir įlaipinimo punktų iki asmenų kontrolės punktų“.

13 — 2009 m. kovo 25 d. *Cour de cassation* (pirmoji civilinių bylų kolegija), Nr. 08-14.125, kuriame dėl *Paris-Charles-de-Gaulle* oro uosto laukimo zonoje laikomo nepilnamečio konstatuota, „kad *Cour d'appel*, pažymėjęs, kad mažasis X <...>, atskirtas nepilnametis, sulaikytas *Roissy-Charles-de-Gaulle* oro uoste ir laikomas oro uosto laukimo zonoje, nes mėgino išvengti policijos kontrolės, o vėliau pasibaigus sulaikymui laikomas oro uosto laukimo zonoje, iš savo paties konstatuotų faktų turėjo padaryti išvadą, kad suinteresuotasis asmuo yra Prancūzijos teritorijoje, todėl Irako pilietybę turinčiam atskirtam nepilnamečiui neabejotinai buvo iškilęs pavojus, tad vaikų bylas nagrinėjantis teismas turėjo taikyti Civilinio kodekso 375 ir paskesniuose straipsniuose nurodytas apsaugos priemones“. Žr. P. Klötgen „La frontière et le droit, esquisse d'une problématique“, *Scientia Juris*, 2011, p. 45 *et seq.* Be to, tokių „laukimo zonų“ administravimą kritikuoja žmogaus teisių gynimo organizacijos, žr. 2016 m. sausio 20 d. *Anafé* ataskaitą, pateikiamą adresu <http://www.anafe.org/spip.php?article317>.

14 — COM(2002) 328 *final*.

15 — Reglamento pasiūlymo 1 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa buvo suformuluota taip: „kiekvienam fiziniam asmeniui, atvykstančiam į Bendrijos muitų teritoriją ar išvykstančiam iš jos ir su savimi gabenančiam grynųjų pinigų, kurių suma yra lygi ar viršija 15 000 EUR, šiame reglamente nustatytais sąlygomis taikoma deklaravimo pareiga“.

16 — 1992 m. spalio 12 d. Reglamentas, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 2 t., p. 4), panaikintas 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 450/2008, nustatančiu Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas) (OL L 145, 2008, p. 1). Reglamento pasiūlymo antroje konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad, „kalbant apie geografinį taikymo srities apibrėžimą, laikantis Sutarties nuostatų ir visų pirma jos 299 straipsnio 3, 4 dalių ir 6 dalies c punkto, Direktyva 91/308/EEB netaikoma kai kurioms Europos valstybėms ir teritorijoms <...>“, todėl reikia „atsižvelgti į pinigų plovimo riziką šiose valstybėse ir teritorijose ir numatyti joms specialias taisykles“. Taigi reglamento pasiūlymo 1 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje buvo numatyta, kad „kiekvienam fiziniam asmeniui, atvykstančiam į Bendrijos muitų teritorijos dalis, kuriose netaikoma Direktyva 91/308/EEB, ar išvykstančiam iš jų ir gabenančiam 15 000 EUR ar didesnę grynųjų pinigų sumą, taip pat taikoma minėta deklaravimo pareiga“.

17 — 2002 m. birželio 25 d. ataskaita, COM(2002) 328 *final*, žr. 2 punktą, 1 straipsnio komentaras.

Tačiau per Reglamento Nr. 1889/2005 patvirtinimo procedūrą Taryba pakeitė šio teisės akto geografinę aprėptį. Be kita ko, pakeitimo pasiūlymo paaiškinimuose ji nurodė, kad „siekiama skaidrumo keliautojams ir kad kompetentingoms institucijoms būtų lengviau taikyti reglamentą, grynųjų pinigų judėjimas turėtų būti kontroliuojamas nuo tada, kai fizinis asmuo atvyksta į Bendrijos teritoriją ar išvyksta iš jos“¹⁸.

Nors su skaidrumu susijusios priežastys, kuriomis vadovavosi Taryba, yra suprantamos (sąvoka „atvykimas į Bendriją“, tiesiogiai nurodant tuo metu taikytiną EB 299 straipsnį, buvo suprantama aiškiau nei sąvoka „Bendrijos muitų teritorija“, kuri, be kita ko, turėtų būti aiškinama atsižvelgiant į reglamento pasiūlymo 1 straipsnio 1 dalies antros pastraipos patikslinimus), daug sunkiau nustatyti taikymo sunkumus, su kuriais, kaip nurodė Taryba, būtų susidūrusios „kompetentingos institucijos“, jeigu Komisijos tekstas būtų buvęs priimtas be pakeitimų. Iš tiesų, kadangi reglamento pasiūlyme numatytus patikrinimus pirmiausia turi atlikti valstybių narių muitinės, kurios, galima daryti prielaidą, yra gerai susipažinusios su Sąjungos muitų teisės sąvokomis, atrodo logiška manyti, kad Taryba neturėjo omenyje užduoties nustatyti teritorijas, kurioms taikoma deklaravimo pareiga. Ar jai buvo žinomi sunkumai, kurių galėjo kilti šioms institucijoms užtikrinant tranzitu vykstančių keleivių, kurie taip pat turėjo būti laikomi asmenimis, kuriems pagal reglamento pasiūlymą taikoma deklaravimo pareiga, kontrolę? Parengiamieji darbai neleidžia to nei patvirtinti, nei paneigti, o jeigu taip būtų buvę, logiškai būtų galima tikėtis, kad galutiniame Reglamento Nr. 1889/2005 tekste šiems keleiviams aiškiai nebūtų numatyta deklaravimo pareiga, tačiau to nebuvo padaryta.

Be to, reglamento pasiūlymo geografinės aprėpties pakeitimas atitiko Tarybos norą užtikrinti Direktyvos 91/308 ir būsimo reglamento lygiagrečių geografinį taikymą.

Iš tiesų šie du aktai yra glaudžiai susiję.

Sprendimas priimti Reglamentą Nr. 1889/2005 buvo priimtas remiantis „Money Penny“ ataskaitos¹⁹, kuria siekta įvertinti tarpvalstybinio grynųjų pinigų judėjimo poveikį pagal Direktyvą 91/308 atliekamų patikrų veiksmingumui, rezultatais. Visų pirma iš minėto reglamento 2 konstatuojamosios dalies ir jo 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad jo tikslas yra *papildyti* minėtos direktyvos nuostatas, nustatant suderintas grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, judėjimo kontrolės taisykles²⁰.

Tačiau aspektus, kurie padėtų nustatyti Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnyje nustatytos deklaravimo pareigos taikymo sritį, galima išsiaiškinti įvertinus šių dviejų aktų santykį.

Direktyva 91/308, grindžiama EEB sutarties 57 straipsnio 2 dalies pirmu ir trečiu sakiniu ir 100A straipsniu, valstybių narių kredito įstaigoms ir kai kuriems juridiniams bei fiziniams asmenims nustatomi įpareigojimai, susiję su paslaugų teikėjų vykdomų sandorių kontrole, jei sandorio suma viršija 15 000 EUR. Pagrindinis jos tikslas buvo neleisti, kad finansų sistema būtų naudojama nusikalstamos kilmės pinigų plovimui, kuris gali pakenkti šios sistemos stabilumui ir patikimumui ir apskritai paskatinti organizuotą nusikalstamumą, o konkrečiai – prekybą narkotikais²¹. Ja siekta šioje srityje koordinuoti valstybių narių veiksmus siekiant išvengti su vidaus rinkos tikslais nesuderinamų nacionalinių priemonių nustatymo rizikos ir užtikrinti kuo veiksmingesnę kovą su pinigų plovimu, kurio kontekstas dažnai yra tarptautinis²².

18 — 2005 m. sausio 18 d. Tarybos bendroji pozicija, priimta siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės, Nr. 14843/04, 3 punkto a papunktis.

19 — 2000 m. rugsėjo 7 d. Tarybos dokumentas 9630/2/00 rev. 2. Operaciją „Money Penny“ 1999 m. rugsėjo mėn.–2000 m. vasario mėn. vykdė valstybių narių muitinės tarnybos, siekdamos prižiūrėti ir kontroliuoti didesnius nei 10 000 EUR grynųjų pinigų judėjimus tarp valstybių ir patikrinti, ar vien dėl savo dydžio šie judėjimai gali pakenkti finansų įstaigų atliekamos kontrolės, kuria siekiama kovoti su pinigų plovimu, veiksmingumui.

20 — Kitos nuorodos į Direktyvą 91/308, be kita ko, pateiktos Reglamento Nr. 1889/2005 5, 9 ir 11 konstatuojamosiose dalyse, taip pat jo 5 ir 6 straipsniuose.

21 — Žr., be kita ko, 1, 2 ir 3 konstatuojamąsias dalis.

22 — Žr., be kita ko, 2 ir 6 konstatuojamąsias dalis.

Šioje direktyvoje nustatytos priemonės, kaip ir tos, kurios dabar numatytos Direktyvoje 2015/849²³, o iki jos – Direktyvoje 2005/60²⁴, siejamos su tarptautiniu bendradarbiavimu²⁵.

Šiuo klausimu reikia priminti, jog 2013 m. balandžio 25 d. Sprendime *Jyske Bank Gibraltar* (C-212/11, EU:C:2013:270) Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nors Direktyva 2005/60, kuria pakeista Direktyva 91/308, siekiama užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, vis dėlto pagrindinis jos tikslas yra finansų sistemos apsauga nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir terorizmo finansavimui, kaip tai rodo, be kita ko, aplinkybė, kad minėta direktyva, kaip ir Direktyva 91/308, buvo priimta atsižvelgiant į tarptautinį kontekstą, t. y. siekį Sąjungoje taikyti ir padaryti privalomas Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu organizacijos (GAFI) rekomendacijas²⁶.

Reglamentu Nr. 1889/2005, kuriuo siekta papildyti Direktyvą 91/308, siekiama to paties tikslo. Be to, kaip ir ši direktyva, šis reglamentas, kaip matyti iš jo 4 konstatuojamosios dalies, buvo priimtas siekiant įgyvendinti GAFI rekomendaciją – 2004 m. spalio 22 d. IX specialiąją rekomendaciją dėl pinigų gabenimo tarpininkų, kuri po persvarstymo tapo 2012 m. rekomendacija Nr. 32²⁷.

Pagal šią rekomendaciją „šalys turi būti įdiegusios priemonės fiziniam tarpvalstybiniam grynujų pinigų ir perleidžiamųjų vertybinių popierių pervežimui nustatyti, įskaitant deklaravimo ir (arba) pranešimo sistemą“, ir „turi užtikrinti, kad jų kompetentingos institucijos turėtų įgaliojimus užblokuoti arba sulaikyti grynuosius pinigus ar perleidžiamuosius vertybinius popierius, jei jų turėtojas įtariamas sąsajomis su teroristų finansavimu ar su tuo susijusiais pažeidimais arba pateikė melagingą deklaraciją ar pranešimą“²⁸.

Šios rekomendacijos aiškinamajame pranešime patikslinta, kad ji buvo parengta siekiant „užtikrinti, kad teroristai ir kiti nusikaltėliai negalėtų finansuoti savo veiklos ar plauti iš nusikalstamos veiklos gautų pajamų, fiziškai gabendami grynuosius pinigus ar perleidžiamuosius vertybinius popierius iš vienos valstybės į kitą“²⁹. Tame pranešime sąvoka „fizinis gabenimas iš vienos valstybės į kitą“ apibrėžiamas kaip „kiekvienas grynujų pinigų ar perleidžiamųjų vertybinių popierių *fizinis atvežimas ar išvežimas* iš vienos šalies į kitą“³⁰.

Taigi atrodo, kad nagrinėjamoje rekomendacijoje sąvokos „atvežimas“ ir „išvežimas“ suprantamos plačiai, ir tai leidžia manyti, kad deklaravimo ar pranešimo sistema, apie kurią kalbama šioje rekomendacijoje, turi būti taikoma nuo tada, kai gryniesiems pinigams ar perleidžiamiesiems vertybiniais popieriais kerta geografinę valstybės sieną. Tačiau atrodo, kad GAFI dokumentuose nepateikiama jokios aiškios informacijos šioje byloje rūpimu klausimu. Tarpvalstybinio pinigų judėjimo kontrolės tvarka oro uostų

23 — Minėta šios išvados 9 išnašoje.

24 — Minėta šios išvados 9 išnašoje.

25 — Žr., be kita ko, 7 konstatuojamąją dalį.

26 — Žr. 46 punktą. GAFI yra 1989 m. įsteigta tarpvyriausybė organizacija, įgaliota rengti normas ir skatinti veiksmingą teisėkūros, reglamentavimo ir operatyvinių priemonių įgyvendinimą kovoje su pinigų plovimu, teroristų finansavimu, ginklų platinimo finansavimu ir kitomis grėsmėmis tarptautinės finansų sistemos vientisumui.

27 — Šios rekomendacijos tekstą galima rasti GAFI interneto svetainėje adresu http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf <http://www.fatf-gafi.org>.

28 — Rekomendacijoje toliau nurodyta, jog „šalys turi užtikrinti, kad asmenims, pateikusiems melagingą deklaraciją ar melagingą informaciją, būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios sankcijos. Jeigu gryniesiems pinigams ar perleidžiamiesiems vertybiniais popieriais yra susiję su teroristų finansavimu, pinigų plovimu ar susijusiais nusikaltimais, šalys taip pat turi imtis priemonių, įskaitant teisėkūros priemones pagal 4 rekomendaciją, kuriomis būtų leidžiama konfiskuoti šiuos grynuosius pinigus ar vertybinius popierius.“

29 — IX specialiosios rekomendacijos aiškinamojo pranešimo tekstą taip pat galima rasti GAFI interneto svetainėje šios išvados 27 išnašoje nurodytu adresu.

30 — Išskirta mano. 2009 m. dokumente „Atitikties GAFI 40 rekomendacijų ir 9 specialiosioms rekomendacijoms vertinimo metodika“, atsižvelgiant į viršnacionalinį požiūrį, kuriuo grindžiama IX specialioji rekomendacija, patikslinta, kad sąvoka „tarpvalstybinis“ „reiškia judėjimą už viršnacionalinės jurisdikcijos išorės sienų ribų“ (išskirta mano); dokumentas pateiktas interneto svetainėje <http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html#methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html?hf=10&b=0&s=desc> (fatf_releasedate).

tarptautinio tranzito zonose taip pat neanalizuojama ir 2010 m. dokumente „Naujoji geriausia tarptautinė praktika: neteisėto grynųjų pinigų ir perleidžiamųjų vertybinių popierių judėjimo išaiškinimas ir prevencija“, kuriame siekiama apžvelgti sunkumus, kylančius valstybėms įgyvendinant IX specialiąją rekomendaciją, ir pateikiami galimi problemos sprendimai³¹.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir kaip teigia Prancūzijos vyriausybė, dėl Reglamento Nr. 1889/2005 tarptautinio bendradarbiavimo konteksto kovoje su pinigų plovimu ir tarptautiniu nusikalstamumu atvykimo į Sąjungą sąvoka, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama plačiai, neapribojant šiame straipsnyje nustatytos deklaravimo pareigos taikymo srities vien tarpvalstybiniais pinigų, skirtų patekti į Sąjungos finansinę grandinę, judėjimais.

Iš tiesų nepaneigiama, kad išplėtus deklaravimo pareigos taikymą oro uostų tranzito zonų keleiviams minėtų tikslų padedama siekti tarptautiniu lygmeniu ir šis įpareigojimas kartu yra atgrasanti priemonė, o derinant ją su patikromis – įtartinų judėjimų išaiškinimo priemonė³².

Dabar reikia išnagrinėti, ar toks platus aiškinimas yra galimas pagal 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje (Jungtinės Amerikos Valstijos) pasirašytą Tarptautinės civilinės aviacijos konvenciją³³.

Sąjunga nėra šios konvencijos šalis ir, kaip patikslinta 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Air Transport Association of America ir kt.* (C-366/10, EU:C:2011:864, 57–71 punktai), ji nėra privaloma Sąjungai.

Tačiau šią konvenciją yra ratifikavusios visos Sąjungos valstybės narės, todėl į ją reikia atsižvelgti aiškinant Sąjungos teisės nuostatas³⁴. Tas pats pasakytina apie šios konvencijos priedus, kuriuose pateikti standartai ir rekomenduojama praktika (*Standards and Recommended Practices – SARP*)³⁵, kurią Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (TCAO)³⁶ patvirtino pagal minėtos konvencijos 54 straipsnio 1 punktą³⁷ ir kuri yra daugiau ar mažiau privaloma susitariančiosioms valstybėms³⁸.

31 — Su šiuo dokumentu (iki 2012 m. pakeitimo) galima susipažinti šioje interneto svetainėje adresu [http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontalier-sillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesauporteur.html#nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontalier-sillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesauporteur.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontalier-sillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesauporteur.html#nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontalier-sillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesauporteur.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)).

32 — Vis dėlto pažymiu, kad Reglamento Nr. 1889/2005 taikymo ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai [COM (2010) 0455 *final*] Komisija, remdamasi sąnaudų ir naudos vertinimu, siūlė iš dalies pakeisti Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalį tam, kad būtų galima suderinti grynųjų pinigų judėjimo kontrolės procedūras su galiojančiomis keleivių bagažo kontrolės procedūromis, nustatytomis 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas [(OL L 253, 1993, p. 1)], panaikinto 2016 m. balandžio 1 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/481 (OL L 87, 2016, p. 24)], 192, 193 ir 194 straipsniuose. Dėl tokio suderinimo, kuriuo siekiama panaikinti praktinius sunkumus, kurių valstybėms narėms kyla dėl tranzitinių keleivių, tarptautinio tranzito zonose nebetaikoma sisteminga kontrolė ir todėl šiose zonose esantiems keleiviams panaikinama deklaravimo pareiga (žr. ataskaitos 5 punktą). Šios ataskaitos 3.2 punkte Komisija nurodo, kad „oro tranzito keleiviams sunku laikytis prievolės deklaruoti grynuosius pinigus pirmojoje vietoje, per kurią patenkama į ES, arba paskutinėje vietoje, iš kurios išvyksta iš ES, dėl skirtingos oro uosto tranzito infrastruktūros. Tranzito zonose yra mažai galimybių deklaruoti grynuosius pinigus arba jos yra skirtingos ir tarp skrydžių būna nedaug laiko. [Valstybių narių] kompetentingoms institucijoms taip pat sudėtinga užtikrinti suderintą tranzito keleivių kontrolę. Tokiai kontrolei trukdo tai, kad yra nepakankamai laiko, dėl oro uostų tranzito infrastruktūros skirtumų trūksta tinkamos kontrolės galimybių ir tai, kad rankinio ir registruoto bagažo kanalai yra atskiri“. Be to, Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalies daliniam pakeitimui pritarė „specialiai sudaryta grynųjų pinigų kontrolės projekto ekspertų grupė“.

33 — Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 15 t., p. 295, pateikiamas adresu <http://www.icao.int/publications/pages/doc7300.aspx>.

34 — 2008 m. birželio 3 d. Sprendimas *Intertanko ir kt.* (C-308/06, EU:C:2008:312, 52 punktas).

35 — Šių aktų priėmimas yra numatytas Čikagos konvencijos 37 straipsnyje.

36 — TCAO įsteigta pagal Čikagos konvencijos 43 ir paskesnius straipsnius.

37 — Šioje nuostatoje patikslinta, kad SARP vadinamos „konvencijos priedais“ „patogumo sumetimais“.

38 — Standartai – tai specifikacijos, kurių turinys atspindi tai, kas pripažinta tinkama ir būtina siekiant supaprastinti ir pagerinti kai kuriuos tarptautinės oro navigacijos aspektus. Apie jų nesilaikymą susitariančiosios valstybės turi pranešti pagal konvencijos 38 straipsnį. Tačiau rekomenduojama praktika – tai specifikacijos, kurių turinys atspindi tai, kas yra pripažinta *bendrai tinkama* ir *labai pageidautina*. Susitariančiosios valstybės stengiasi laikytis jų pagal šią konvenciją.

Pagal Čikagos konvencijos 22 straipsnį „kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka <...> imtis visų įmanomų priemonių, padedančių ir spartinančių orlaivių skrydžius tarp Susitariančiųjų Valstybių teritorijų ir leidžiančių išvengti nereikalingos orlaivių, įgulų, keleivių ir krovinių gaisraties, visų pirma taikant įstatymus, susijusius su imigracija, karantinu, muitais ir išvykimu“. Šios konvencijos 23 straipsnyje patikslinta, kad, „nustatydamą turinčias įtakos tarptautinei oro navigacijai muitinės ir imigracijos procedūras, kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, kiek, jos manymu, reikia, vadovautis praktika, kuri kartkartėmis nustatoma arba rekomenduojama pagal šią Konvenciją“.

Čikagos konvencijos 9 priedas (Standartai ir rekomenduojama praktika – *Supaprastinimas*; toliau – 9 priedas)³⁹ buvo priimtas, be kita ko, siekiant patikslinti susitariančiosioms valstybėms iš minėtų šios konvencijos straipsnių kylančius įpareigojimus. Šio priedo tikslas – pasiekti, kad būtų veiksmingai valdomi pasienio kontrolės procesai, ir kartu surasti tinkamą pusiausvyrą tarp saugumo ir procedūrų supaprastinimo.

Kaip priminė Prancūzijos vyriausybė, pagal minėto priedo 3 skyriaus L dalies 3.57 punktą susitariančiosios valstybės mėgina pasiekti, be kita ko, kurdamos tiesioginio tranzito zonas, kad iš kitos valstybės narės atvykstantiems keleiviams, tęsiantiems kelionę į trečiąją valstybę tuo pačiu ar kitu skrydžiu iš to paties oro uosto tą pačią dieną, ir jų bagažui būtų leidžiama laikinai būti atvykimo oro uoste, – jiems netaikomi atvykimo į tranzito valstybę pasienio kontrolės formalumai. I skyriaus A dalyje „tiesioginio tranzito zona“ apibrėžiama kaip tarptautiniame oro uoste ar šalia jo sukurta speciali zona, kurią tiesiogiai prižiūri ar kontroliuoja kompetentingos viešosios valdžios institucijos ir kurioje keleiviai gali pasilikti tranzito ar persėdimo metu ir neprivalo prašyti leidimo atvykti į atitinkamą valstybę.

Tačiau iš minėto 3.57 punkte nustatyto standarto matyti, jog jame nurodyti formalumai, susiję su imigracijos kontrole, kuria siekiama patikrinti, ar asmuo turi dokumentus, leidžiančius atvykti į susitariančiosios valstybės teritoriją. Tai taip pat patvirtina kitas standartas (3 skyriaus L dalies 3.58 punktas), pagal kurį susitariančiosios valstybės įpareigojamos kuo labiau apriboti reikalavimą tiesioginio tranzito zonoje esantiems keleiviams turėti tiesioginio tranzito vizą⁴⁰.

Žinoma, apskritai 9 priedu siekiama kiek įmanoma sumažinti formalumus ir patikras tranzitiniam keleiviams, o jiems nustatyta deklaravimo pareiga reiškia ne tik aktyvius veiksmus, bet ir tai, kad, norint patikrinti, ar šio įpareigojimo laikomasi, kompetentingoms institucijoms, kaip tai numatyta Reglamento Nr. 1889/2005 4 straipsnio 1 dalyje, galėtų tekti taikyti kontrolės priemones asmenims, jų bagažui ir transporto priemonėms.

Tačiau, viena vertus, kaip savo rašytinėse pastabose pažymėjo Prancūzijos vyriausybė, pagal 9 priedo 3 skyriaus B dalies 1.5 punktą jo nuostatos netrukdo taikyti nacionalinės teisės aktų, susijusių su patikrų, kurios laikomos „būtinomis“, atlikimu⁴¹, kita vertus, TCAO įgyvendinama supaprastinimo politika 9 priedo tikslus taip pat stengiamasi derinti su kitais tikslais, be kita ko, su tikslu kovoti su tarptautine narkotikų kontrabanda, kuris yra vienas iš Reglamentu Nr. 1889/2005 nustatytomis priemonėmis siekiamų tikslų, siekiant surasti teisingą saugumo reikalavimų ir supaprastinimo reikalavimų pusiausvyrą.

39 – Šio priedo tekstas pateikiamas Šveicarijos federalinio aviacijos biuro interneto svetainėje adresu <https://www.bazl.admin.ch/bazl/fr/home/experts/reglementation-et-informations-de-base/bases-legales-et-directives/annexes-a-la-convention-de-l-organisation-internationale-de-l-av.html>.

40 – T. y. vizą, kurios reikalaujama iš tarptautinių skrydžių atvykstančių keleivių, tą pačią dieną tęsiančių savo kelionę į trečiąją valstybę tuo pačiu ar kitu skrydžiu iš to paties oro uosto. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 810/2009, nustatančiame Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009, p. 8), pareiga turėti tokią vizą „nukrypstant nuo Čikagos konvencijos 9 priedo“ numatyta kai kurių trečiųjų šalių piliečiams.

41 – Papildomai pažymiu, kad rekomenduojama praktika, susijusi su susitariančiųjų valstybių nustatomais valiutos importo ar eksporto apribojimais, nurodyta 6 skyriaus F dalies 6.47 ir 6.48 punktuose.

Todėl Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalyje numatyta deklaravimo pareiga, taikoma ir keleiviams, esantiems „tiesioginio tranzito zonoje“, kaip ji apibrėžta 9 priede, neatrodo nesuderinama su šio 9 priedo 3.57 punkto standartu, jeigu su šios pareigos įgyvendinimu susiję formalumai ir kontrolė, skirta patikrinti, ar laikomasi įpareigojimų, kelia mažiau nepatogumų tranzitiniam keleiviams ir negali nepagrįstai apriboti oro eismo.

Atsižvelgdamas į visus pateiktus argumentus, remdamasis pažodiniu Reglamento Nr. 1889/2005 3 straipsnio 1 dalies teksto aiškinimu ir šiuo straipsniu siekiamais tikslais, taip pat atsižvelgdamas į tai, kad oro uostų tranzito situacijos nėra aiškiai neįtrauktos į minėtame straipsnyje nustatytos deklaravimo pareigos taikymo sritį, laikausi nuomonės, kad ši pareiga taip pat taikoma keleiviams, esantiems valstybės narės, kuriai pagal ESS 52 straipsnį ir SESV 355 straipsnį taikomos Sutartys, teritorijoje esančio oro uosto tarptautinio tranzito zonoje po to, kai atskrido iš trečiosios valstybės ir prieš išskrendant į trečiąją valstybę, nekirtusiems sienos perėjimo punkto, kad jiems būtų leista atvykti į šią valstybę narę.

IV – Išvada

Remdamasis visais pateiktais argumentais, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas, Prancūzija) pateiktą klausimą:

2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1889/2005 dėl grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės 3 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pareiga kiekvienam fiziniam asmeniui, atvykstančiam į Europos Sąjungos teritoriją ar išvykstančiam iš jos ir turinčiam bent 10 000 EUR grynaisiais pinigais, deklaruoti vežamą sumą valstybės narės, per kurią atvyksta ar išvyksta, kompetentingoms valdžios institucijoms taip pat taikoma keleiviams, esantiems valstybės narės, kuriai pagal ESS 52 straipsnį ir SESV 355 straipsnį taikomos Sutartys, teritorijoje esančio oro uosto tarptautinio tranzito zonoje po skrydžio iš trečiosios valstybės ir prieš skrydį į trečiąją šalį, nekirtusiems sienos perėjimo punkto, kad jiems būtų leista atvykti į šią valstybę narę.